

etcetera

TIJDSCHRIFT VOOR PODIUMKUNSTEN

© Jan Lietaert

Christophe Meierhans: Some use for your broken claypots

Marnix Rummens
27-02-2014

Het is iets dat je rond elke verkiezing kunt vaststellen: de politieke apathie scheert hoge toppen. En dat is wellicht niet helemaal onterecht. Een politicus zonder extreem of glad profiel, werkt zich vandaag nog maar moeilijk in de spotlights. Wie dan toch de stembusgang wint, doet dat vaak op basis van loze beloften. Eens op post staat de termijn al gauw weer in dienst van een volgende campagne, en dan is er van duurzaam beleid weinig sprake. Met die patstelling als uitgangspunt ging Christophe Meierhans na afloop van de laatste presidentsverkiezingen in de V.S. aan de slag. Een goed jaar later, aan de vooravond van de Vlaamse, federale en Europese kiesstrijd, treedt Meierhans voor het voetlicht met een uitdagend voorstel dat onze manier van machtsverdeling radicaal herdenkt.

Het uitgangspunt is even eenvoudig als radicaal: wat als we in plaats van te kiezen wie er aan de macht komt, kiezen wie we diskwalificeren? Burgers kunnen op elk moment van het jaar één kritische stem uitbrengen tegen het beleid van een politiek leider. Wanneer de betrokken bestuurder een bepaald percentage tegenstemmen heeft verzameld, wordt hij uit zijn ambt ontzet. Voorzichtig laverend tussen de rol van politicus, verkoper en kunstenaar – in een setting die het midden houdt tussen white cube, televisiestudio en conferentiezaal – doet Meierhans zijn idee uit de doeken. Wat aanvankelijk als een grap overkomt, ontwikkelt zich slide na slide en argument na argument tot de kern van een systeem dat steeds meer steek houdt. Het verhoogt de permanente betrokkenheid van de kiezer en doet zijn impact toenemen; het maakt dat politici een enorme vrijheid krijgen, doordat ze – zolang ze aan de macht zijn – niet steeds voor elke daad verantwoording moeten afleggen aan het parlement. Bovendien biedt het wegvallen van kiescampagnes een zee van tijd voor een politiek van verdienste in plaats van een beleid van beloften en holle kritiek.

Gedurende het eerste deel van de lecture performance wordt deze lijst van voordelen vastberaden aangevuld. En hoe serieus en overtuigend Meierhans dat ook doet, verscheidene ideeën – zoals een account voor elke burger in een overkoepelend Statebook, of zelfbedachte scenario's voor

ambtswisselingen- hebben tegelijk veel weg van een parodie. Net door dat minutieus evenwicht van ernst, consistentie en speelsheid slaagt Meierhans erin om een provocerende denkoefening op gang te brengen. Wat nogal traag begon als een vrij technisch betoog, gaat steeds meer tot de verbeelding spreken. De slagkracht van de voorstelling wordt pas echt duidelijk, als de toeschouwers vragen beginnen te stellen en bedenkingen te formuleren. En die zijn er genoeg. Want cultiveert het nieuwe systeem geen politiek van geklaag? Beëdigt het niet steeds opnieuw onervaren beginners? Laat het politici niet teveel vrijheid? En zijn we wel in staat om onze politici vakkundig te evalueren?

Het heeft veel weg van een steekspel: ideeën worden opgeworpen en in het debat getest. Als een doorgewinterd retoricus heeft Meierhans op zo goed als elke vraag een antwoord klaar. Behendig beargumenteert hij zijn zelfverklaard post-ideologisch, post-majoritair, post-stataal systeem tot in de details: van de diverse beleidsdomeinen en aanstellingsprocedures tot de eigen inhuldigungsrituelen en een nieuwe vorm van burgerdienst. De capaciteit om live met een publiek in gesprek te gaan doet de voorstelling uitmonden in een spannende en geanimeerde denkoefening, die door een steeds groter deel van het publiek gedragen wordt. Ook al kan Meierhans' voorstel de verdachtmaking van een soort oproerige onafheid nooit helemaal van zich afschudden, toch is het voldragen genoeg om onze kritische betrokkenheid te reanimeren. Want als er iets is dat Meierhans' inleefoefening duidelijk maakt, is het hoe verregaand de spelregels van elk systeem de werkelijkheid bepalen. Hoe maakbaar die is. En staat dat besef niet haaks op het gevoel van onmacht, dat je bij de gemiddelde kiezer kunt aantreffen?

Dat is de paradox van *Some use for your broken claypots*: hoezeer de voorstelling ook in het teken van Meierhans' nieuwe grondwet staat, toch ligt niet daar haar relevantie. Veeleer dan de condities voor een nieuwe staatscultuur onderzoekt Meierhans de condities voor een nieuwe discussiecultuur. Hij schudt de toeschouwer wakker; laat hem iets zijn wat hij in het dagelijks leven niet meer kan zijn: een betrokken individu dat volop participeert in het proces waarin de spelregels van ons politieke handelen worden vastgelegd en geherdefinieerd. Hier komt iets tot leven, wat al van oudsher (van bij de Grieken) tot de essentie van de democratie behoort, maar dat we inmiddels hebben verleerd, namelijk de kunst van het publieke debat. Niet het publieke debat als dialoog die de heersende consensus intact laat. Wel als ruimte voor geëngageerde kritiek, weerwoord en frictie.

Gezien op 19 februari in [Vooruit](#) (Gent).

Nog te zien op 26 en 27 februari in [Kaaitheater](#) (Brussel).

Verdere tourdata en meer info: www.mokum.be